

Elämästä 17 vuotta narsistin kanssa

Ruotsi 1990-luku

Päätin ottaa välivuoden sairaanhoitajakoulusta, sillä minua ahdisti, kun en pystynyt keskustelemaan ruotsinkielisten potilaideni kanssa sujuvasti. Olin saanut Ruotsista aatelisperheestä töitä. Perheestä, jonne tätini ompelimo ompeli iltapuvut sekä teki tarvittavat muutokset juhla-asuihin. Olin auttamassa tätää eräänä kesänä, kun linnan rouva saapui hakemaan vaatteitaan ja alkoi haastattelemaan minua ja tilannettani. Totesin, että jos kouluni suostuu voin ottaa välivuoden ja palaan sitten opintojeni pariin.

Siitä tulikin ikimuistoinen vuosi. Perheellä oli kaupunkiasunto, linna sekä talo Karibialla. Kaikissa paikoissa asuttiin vuorottain. Talvella koko kerroksen kattavassa kaupunkiasunnossa sekä Karibialla. Kesäisin 1700- luvulta peräisin olevassa linnassa. Hyvin nopeasti opin mm. sen, että illallisella syödään nelisen tuntia eikä kuten Suomessa olin tottunut, että alle tunnissa menee alkuruoka, pääruoka ja jälkiruokakin. Lisäksi opin tärkeimmän asian: Ruotsin kielen sujuvasti.

Linnan herraa huvitti, kun tapani mukaan kyseenalaistin asioita, kuten sen, että eikö ole vaikeaa elämää, kun on monta autoa? Kun on vain yksi auto, niin ei ole vaikeaa päättää millä lähtee töihin? Itse olin tottunut lapsuudessa tiukkaan ja yksinkertaiseen elämään, paitsi mitä omat palkkani myöhemmin päästin käsistäni, ei niin välttämättömään.

Kaupungissa asuessani tapasin myös ensimmäisen mieheni, jolloin koin ensimmäisen hurmaantumisen. Minulla ei ollut siihen mennessä ollut yhtään poikaystävää, ei edes yritystä. Lapsuuden ihastuksia kylläkin, mutta ei mitään verrattuna tähän.

Mies kuului suomalaisen porukkaan, joka oli hakemassa verovapaita autoja Ruotsista. Tuohon aikaan kannatti lähteä Ruotsiin vuodeksi töihin ja tienata auton hinta, jolloin sen sai huomattavasti halvemmalla kuin Suomesta.

Auton hakijoita oli 90-luvun alussa Ruotsissa paljon. Mies pukeutui hyvin ja oli aina huoliteltu, mikä selvästi taas vaikutti minuun tuolloin. Vaikka olin täysin ihastunut, sivuutin heti jo seurustelun alkuvaiheessa tulleet hetkittäiset ahdistavat olotilat. Ajattelin, että ne kuuluvat näin suureen muutokseen ja varsinkin, kun tiesin, että kotona odotettiin seurustelun johtavan kihlaukseen ja avioliittoon.

Ahdistuksista huolimatta mies sai minut tuntemaan itseni aina niin ainutlaatuisiksi ja seurustelu jatkui. Hän oli naisten suosiossa ulkonäkönsä, pukeutumisen ja hienon autonsa vuoksi ja nautti siitä täysin siemauksin.

Paluu Suomeen 1990-luku

Vuosi alkoi lähestymään loppuaan ja minun oli palattava opintojeni pariin ja poikaystävälläni oli edessään armeija. Minua odotti kuitenkin kylmä suihku palattuani sairaanhoitajakoulun kansliaan.

Minulle oli lähetetty aiemmin kirje, jossa minun tuli vahvistaa paluuni ja jota en ollut koskaan saanut. Minulla oli niin monta osoitetta työnantajani toimesta, että todennäköisesti kirje oli hukkunut jonnekin laatikkoon. Mitkään selvitykset eivät auttaneet vaan minulle tarjottiin toiselta

puolelta Suomea vapaata paikkaa, josta valmistui psykiatriselle puolelle hoitajia. Minun paikkani kirurgisella sairaanhoitajapuolella oli annettu jo toisaalle vahvistuskirjeen puuttuessa.

En olisi halunnut vaihtaa koulua, en olisi halunnut muuttaa, mutta jotain oli tehtävä. Lisäksi poikaystävääni ei hirveästi kiinnostanut minun murheeni, sillä hän joutui olemaan armeijassa, jota hän inhosi. Niinpä otin opiskelupaikan vastaan ja muutin.

Halusin mennä juttelemaan kaikesta koulukuraattorille ja hän ehdotti lämpimästi, että vetäisin henkeä ja mieltäni seurustelusuhdettani vakavasti. Hänen mielestään se aiheutti minulle ahdistusta. Minä puolestani ajattelin, että koulupaikan menetys sekä muutto olivat ne raskaimmat jutut. Niinpä menimme poikaystävääni kanssa kihloihin ja naimisiin nopealla aikataululla.

Perheeni alkutaival

Asuimme pienessä opiskelija-asunnossa ja elimme pienellä budjetilla. Eräänä päivänä tuli kirje Ruotsin verovirastosta ja miehelleni tuli useiden kymmenien tuhansien markkojen jälkiverot maksuun. Hän ei ollut riittävästi nostanut veroprosenttiaan, kun oli halunnut tienata verovapaata autoaan varten mahdollisimman paljon tuloja. Samaan aikaan vanhin lapsistani ilmoitti tulostaan. Mieheni oli perustanut toiminimen ja kulki ovelta ovelle myymässä remonteja. Kilometrejä ja reissupäiviä kertyi ja tuotot olivat todella pieniä kuluihin nähden.

Joutuimme miettimään, että mihin rahat riittivät. Minulla kävi ensimmäisen kerran mielessä, että olisin voinut säästää Ruotsin palkkatuloista ja soimasin itseäni. Veroista tehtiin maksusuunnitelma ja vanhin lapsi syntyi. Opiskelin niin nopeasti kuin mahdollista ja hoidin vauvaa, joka todettiin koliikkivauvaksi.

Lisäksi pojalla todettiin paha maitoallergia ja hän joutui lasten sairaalaan useaksi kuukaudeksi. Kun, katselin pientä poikaani sairaalaan sängyssä, ajattelin, että jos tästä selviän, niin en paljon murehdi enää koulupaikan menetystä. Huomasin myös, kuinka paljon hoidin perheeni asioita yksin. Miehelleni oli aina työmatkoja ja kiireitä, joten sovittelin opintojeni aikatauluja sekä olin kaiken mahdollisen vapaa-ajan poikani luona sairaalassa.

Pian pikkusisko ilmoitti tulostaan. Olin ajatellut, että leikkikaveri olisi hyvä asia, mutta ehkä siihen tilanteeseen olin ylimitoittanut voimavarani. Lisäksi taloprojekti oli ehditty laittaa käyntiin. Mieheni halusi ison vanhan hirsitalon ja minä olin tietenkin hengessä mukana, jotta pääsisimme vuokralta isompiin tiloihin. Minulla ei käynyt mielessäkään, että pitäisi tehdä tarkat laskelmat kaikesta ja mieltä todella, että mihin meillä on taloudellisia rahkeita. Totuus olisi ollut se, ettei meillä ollut rahkeita muuhun kuin vuokralla asumiseen.

Ei tehty laskelmia vaan menttiin suoraa päätä pankkiin ja rakentamaan. Ollisipa silloin olleet pankeilla tiukemmat kriteerit ja emme olisi saaneet lainaa. Kun tuntui, että silloin lainaa sai, kun marssi pankkiin ja ilmoitti kiinnostuksestaan. Toisaalta silloisella asenteella laina olisi haettu, vaikka millä koroilla.

Itselleni lankesi kova vastuu taloprojektista, sillä mieheni kulki edelleen työreissuillaan. Minulla ei ollut minkäänlaista käsitystä, että mitä mistäkin asiasta kannattaa taikka voi maksaa? Talo valmistui jollakin tapaa ja muutimme sisään.

Meillä oli valtavasti tilaa ja suora sähkölämmitys puu-uunien lisäksi. Mieheni yrityksellä ei mennyt kovinkaan hyvin ja perintätoimistojen kirjeitä alkoi ilmestymään postilaatikkoon. Yritin kaikin

keinoin pitää talon lämpimänä puilla, jotta ei tulisi suuria sähkölaskuja, sillä puut saatiin silloiselta appiukoltani.

Sähkötkin ehdittiin katkaista, kunnes sain veljeltäni rahaa lainaan sen verran, että sain lapsien vuoksi sähköt takaisin. Se oli hetki, jolloin todella tajusin, että tarvitsen apua raha-asioiden hoitamisessa. Olin joka välissä tehnyt töitä, mutta mitään ei ollut säästössä ja talo projektissa ei ollut mitään järkeä.

Arkea ja yritystoimintaa

Aavistelin, että mieheni firma menisi konkurssiin, joten hankkiuduin itse töihin, että sain pidettyä lainanlyhennykset jollain mallilla ja katon pään päällä. Säällitti hirveästi jättää lapset niin pienenä hoitoon, mutta vaihtoehtoja ei ollut.

Lähdettyäni töihin ja saatuaani etäisyyttä kotiasioihin tajusin, että meidän parisuhteemme ei ollut normaali. Mieheni itsekkyyks, levottomuus sekä kontrolloivuus loivat kotiin sellaisen ilmapiirin, jossa jouduin jatkuvasti joustamaan ja olemaan varpaillaan, että kaikki sujuisi hyvin.

Lisäksi raha oli hänelle erityisen tärkeää ja kulisseyttä piti pitää kiinni, vaikka postilaatikko pullotti perintäkirjeitä. Annoin aamuisin hänelle omistani rahaa, että hän voisi käydä syömässä työreissuillaan.

Edelleenkin minulla ei ollut sanavarastossa sitä sanaa EI. Lisäksi minut oli kasvatettu siihen, että naimisiin mennään vain kerran. Toisen kuolema oli ainoa asia, mikä avioliiton purkaa.

Isäni ei pitänyt alun alkaenkaan miehestäni. Ihmettelin, kun hän seurusteluaikana ehdotti naapurinpojista lähtien parempaa poikakaveria ja että mieltäisin vielä kerran, vaikka seurustelun tuli johtaa avioliittoon. Isäni näki sellaista, mitä minä en silloin nähnyt. Vaikkakin suuresti ihmettelin isäni käytöstä, sillä hän aina halusi uskoa kaikesta ja kaikista liiankin hyvää.

Ensimmäinen järkytys

Oli juhannus ja tulin kolmen lapseni kanssa kotiin heidän mummilastaan. Mieheni oli jo tutuiksi tulleilla työreissuillaan ja huokaisin helpotuksesta, kun ei tarvinnut lämmittää uuneja saavuttuani kotiin, olihan kesä. Silloin pieni tyttöni katsoi minua silmiin ja tokaisi, että entä jos isillä onkin toinen nainen? Tipuin keittiön pöydän ääreen istumaan ja kaikki vuosien tapahtumat alkoivat vilistä silmiäni edessä sekä mieheni ainaiset reissut. Miten olin voinut olla niin tyhmä ja mistä ihmeestä pieni tyttöni tuollaista keksi? En jäänyt sitä sen enempää pohtimaan vaan aloin tavoittelemaan miestäni puhelimesta. Kello oli jo yhdeksän illalla, joten kyllä pitäisi olla hotellillaan pois asiakkaiden luota.

Kännykkä oli kiinni. Tiesin, missä hotellissa hänen piti olla, joten kun sain lapseni nukkumaan aloin soittamaan vastaanottoon. Nykyään ei varmaan edes kerrottaisi hotellista, mutta soitin koko elämäni pisimmän yön hotelliin ja koko yönä mieheni ei saapunut sinne. En ollut nukkunut silmäystäkään, kun seuraavana aamuna mieheni vastasi yhdeksän aikaan puhelimeen. Kysyin, että missä hän oli

yöpynyt? Hän kertoi hotellin nimen, josta olin häntä yrittänyt tavoittaa. Kun kerroin tilanteen hän laittoi luurin korvaan ja pisti puhelimen kiinni.

Sananlasku sanoo, että nainen kuolee kaksi kertaa. Ensimmäisen kerran, kun kumppani jää kiinni uskottomuudesta ja toisen kerran tulee luonnollinen kuolema. Tunsin juuri niin tuolla hetkellä paitsi, että luonnollinenkin kuolema kävi mielessä. Tuska, epätoivo ja ahdistus oli valtava. Lisäksi mieheni oli jättänyt minut asian kanssa täysin yksin, minkä ei olisi pitänyt olla minulle mitenkään yllätys.

En halunnut lasteni huomaavan mitään, joten lähdin ajamaan ystäväni luo, jolla oli saman ikäisiä lapsia. Ajattelin että, kun lapset leikkisivät keskenään, he eivät huomaisi tuskaani.

Oloni oli sanoinkuvaamattoman turvaton. Tiesin, että tätä en voi antaa anteeksi ja tästä ei ole muuta ulospääsyä kuin ero. Vihdoin mieheni soitti takaisin. Jälkeenpäin tajusin, että rakastajattaren kanssa oli tehty suunnitelma minun harhauttamisekseni. Sitä yritettiinkin, mutta yllättäen tässä tilanteessa minä osasinkin hakea faktoja. Olin soittanut operaattorille ja saanut sieltä firman nimissä olevat puhelutiedot. Yhteydenpito mieheni ja toisen naisen välillä oli jatkunut kuukausia. Lisäksi puhelinsoittoja oli päivittäin useita. Aina, kun mieheni lähti kotoa, päivällä sekä juuri ennen kuin hän palasi kotiin. Mieheni ja rakastajatar joutuivat myöntämään tappionsa.

Mieheni ei halunnut erota, ei sitten millään. Hän itki ja kertoi, kuinka pahoillaan hän oli ja ei enää koskaan toimisi niin. Pahinta oli se, että hänellä ei ollut mitään selitystä sille, että miksi oli tarvinnut sivusuhteen. Kuitenkin olin aina suostunut hänen pyyntöihinsä ja vastannut tarpeisiinsa, jotka nekin jälkeenpäin ajateltuna olivat päivittäiset, silloin kun hän oli kotona.

Kun sivusuhte paljastui kolmas ja viimeinen lapseni oli vuoden vanha. Halusin ehdottomasti tavata rakastajattaren ja keskustella hänen kanssaan, jos mieheni halusi, että yrittäisinkään jatkaa. Niinpä ajoin tapaamaan monen sadan kilometrin päähän naista, joka oli juuri kirjoittamassa ylioppilaaksi ja tarjoili paikallisessa ravintolassa tienatakseen opiskelurahoja. Tilanne oli pelottava ja raastava molemmille.

Heillä oli todellakin ollut suhde monta kuukautta. Alkuun mieheni oli tyypillisesti valehdellut nimensä sekä ammattinsa. Lisäksi hän oli kertonut, kuinka hänellä oli menestyvä yritys, mutta ala oli eri millä hän oikeasti toimi. Tyttö oli kerran kysynyt, että eikö vaimosi epäile mitään, kun mieheni oli ollut pidemmän jakson hänen luonaan? Mieheni oli vastannut, että vaimo lomailee parhaillaan Kreikassa, joten ei ole ongelmaa. Totuus oli se, että pyöritin kotona lapsia, ruokahuoltoa, lämmitystä sekä töitä. Asiat tulivat minulle aika selviksi vieraillessani rakastajattaren luona.

Mieheni halusi käydä myös tarjoamassa tytölle hyvästely lounaan, jonka hän toteutti, kun olin nuorimman lapseni kanssa nielurisaleikkauksessa. Sain hysteerisen itkukohtauksen lapseni luona heräämössä, johon lääkäri totesi, että ei tämä rouva hyvä ole niin vakava leikkaus. Ei hän voinut tietää mitä kaikkea itkin. Mutta se, että sain tuntemattomalta empatiaa, herätti ymmärryksen siitä, että on olemassa erilaistakin elämää ja sitä kohti haluan lähteä kulkemaan.

Toinen järkytys

Kun mieheni tuli kotiin ilmoitin, että haluan muuttaa pois. Hän aloitti itkun ja kertoi, kuinka hän ei selviä ilman minua ja lapsia. Kerroin, ettei hän joudu luopumaan lapsista, mutta minä en enää vaan yksinkertaisesti jaksa.

Kun hän ymmärsi, että itku ei auta, hän sai täydellisen raivokohtauksen. En ollut koskaan nähnyt hänen silmiään sellaisina. Olin nähnyt sellaisia silmiä potilailla, harjoitellessani vankimielisairaalassa, kun lääkitys ei ollut kohdallaan. Hän kävi hakemassa veitsen ja totesi, että jos tämä asia ei ratkea järkevästi niin sitten on muitakin keinoja. Säikähdin perinpohjaisesti ja vedin kaikki sanani takaisin, että tilanne rauhoittuu. Tärisingin kuin haavanlehti ja olin niin onnellinen, että lapset olivat jo nukkumassa.

Loppuyö menikin häntä lepytellessä, kun kuumeisesti mietin, että miten ihmeessä pääsen tästä tilanteesta pois? Yön tunteina sain häneltä luvan, että voin varata meille pariterapiaan ajan. Tiesin jo koulutukseni perusteella, että suurin syy nopeisiin aikavarauksiin pariterapeutille on yllättäen paljastunut uskottomuus.

Eräs pitkään parisuhdeterapiaa tehnyt ammattilainen totesi, että pitäisikö käsite aviorikos ottaa takaisin, kun ihmiset eivät näytä itse ymmärtävän mitä se tarkoittaa parisuhteelle? Eli yhteiskunnan pitäisi asettaa jotkin sanktiot, että josko se auttaisi asiaa? Tuskinpa ja se olisi taantumuksellista.

Saimme nopeasti ajan pariterapeutille. Tiesin hänet erittäin kokeneeksi ja arvostetuksi. Olimme olleet hänen luonaan puolitoista tuntia, kun hän totesi miehelleni, että hän voi mennä tupakalle ja haluaa jutella vielä minun kanssani. Kun mieheni lähti, hän sulki oven ja madalsi ääntään. Hän totesi, että näin ei toimita normaalitilanteessa, mutta nyt tilanne on sellainen, että minun pitäisi hankkiutua miehestäni eroon mahdollisimman nopeasti.

Hän totesi, että pariterapia on turhaa mieheni narsistisen luonteen vuoksi, jossa hoitovaste on minimaalinen. Mieheni oli myös ilmaissut, että käy terapiassa tämän ainoan kerran. Siitä hetkestä ymmärsin pahat oloni pitkin yhteistä taivalta, isäni huolen sekä sen, että olen ansassa. Narsistin kanssa ei neuvotella, jos asiat eivät ole hänen kannaltaan positiivisia. Ajatukseni suorastaan kiehuivat ja totesin, että kun olen tätä soppaa pyörittänyt lähes 10-vuotta ei minun tarvitse tätä päivässä ratkaista.

Havaintoja

Aloin seuraamaan mieheni käytöstä uusin silmin. Miten hän tekee sen ”huumaamisen”, millä narsistit yleensä suhteensa aloittavat? Nyt hänellä oli aikamoinen työ yrittää hurrata minut takaisin, kun samalla etsin keinoja, että pääsen hengissä suhteesta pois. Mieheni vähensi radikaalisti työreissujaan, sain kukkakimppuja sekä tarinoita siitä, miten ainutlaatuinen olin. Perheen kylpylälomat alkoivat näyttämään isoa osaa. Hänen firmansa oli mennyt aiemmin konkurssiin maksamattomien verojen vuoksi, mutta nyt hänellä ja veljellään oli uusi yritys, josta hän sai rahaa.

Ymmärsin täysin itseäni ja alkuhuumaa sen pommituksen keskellä. Miten helppoa olisi ollut uskoa kaikki ja aloittaa puhtaalta pöydältä, mutta olin saanut jo aivan liikaa henkistä taakkaa. Olin oppinut, että miehelleni oli kaksi puolta. Oli A – ja B-puoli. Pahinta oli se, että puoliskot eivät ”keskustelleet” keskenään.

Esimerkiksi, kun naapurin isäntä oli huomauttanut miehelleni siitä, että eikö kannattaisi päästää vaimo lähtemään, sai hän tuta samanlaisesta raivonpurkauksesta kuin minä. Sillä, kun naapurin isännän lause ei ollut mieheni mieleinen astui B-puoli esiin.

Muutama tunti myöhemmin sain hänet lepytelyä ja A-puolen esille, hän marssi naapurin isännän luo uudestaan ja pyysi tätä saunomaan. Palattuaan ihmetteli vain suuresti, kun naapurin isäntä ei

ollut innostunut. A-puoli ei tajunnut, mitä B-puoli oli muutama tunti sitten aiheuttanut naapurissa, kun puukko oli tehostanut uhkailuja. Se oli todella pelottavaa varsinkin, kun kaikki tapahtui selvin päin. Jotenkin sitä ajatteli, että ihminen voi juovuspäissään olla täysin sekaisin, mutta mieheni ei ollut ottanut mitään.

Turvakoti

Kukkakimput ja minun ainutlaatuisuuteni unohtuivat sitä mukaa, kun en pystynyt enää vastaamaan mieheni jatkuviin ja lisääntyviin tarpeisiin. Tyhmyyttäni ajattelin kokeilla vielä kerran erosta puhumista keskenään, kun tilanne tuntui rauhalliselta. Mietin myös, että kestan kyllä psyykkisen väkivallan, sillä olinhan saanut siitä osani jo vuosien ajan.

Kun narsistin hurmaamisvaihe päättyy ja B-puoli ottaa vallan alkaa kumppanin mitätöinti, vähättely, kontrollointi sekä kyseenalaistaminen. Päiväkirjan pitämisen olin lopettanut alkuunsa, sillä sen puolisoni etsi ja luki aina jossain vaiheessa. Samoin olin tehnyt selväksi ystäville, että minun kännykkääni ei voi laittaa mitään miestäni arvostelevia viestejä, sillä sitä seurataan säännöllisesti ja sen jälkeen minä saan tuntea sen henkisesti.

Olin sen verran säikähtänyt ensimmäistä mieheni raivokohtausta, että sovin tutun ja kokeneen poliisin kanssa, että pyytää töissä olevat työkaverinsa olemaan lähettyvillä, mikäli laitan hänelle tietyn viestin. Laitoin lapset nukkumaan ja rohkaisin mieleni. Pyrin mahdollisimman rauhallisesti ja rakentavasti tuomaan esille sen, että molemmille olisi parempi, että myytäisiin talo ja lähdettäisiin eri teille.

Ensin alkoi itkukohtaus ja anelu. Huomasin, että käytös alkoi muuttumaan pikkuhiljaa pelottavaksi. Siinä vaiheessa laitoin viestin poliisille ja samaan hetkeen huomasin, että mieheni yritti laittaa kaulani ympärille hiustenkuivaajan johtoa sekä hamuili veitsiään. Tajusin, että psyykkinen väkivalta muuttuu sillä hetkellä fyysiseksi. Onneksi samalla hetkellä lähellä olleet poliisit astuivat ovesta sisään, jonka olin jättänyt lukitsematta.

Mieheni vietiin putkaan ja minä päätin aamulla hakeutua turvakotiin ennen kuin mieheni pääsee säilöstä. Univelkaa oli kertynyt jonkin verran ja tuona yönä nukuin kuin tukki. Tiesin ettei mieheni pääsisi mitenkään pois.

Aamulla pakkasin tarvittavat tavarat ja lähdimme lasteni kanssa turvakotiin. Kun avasin turvakodin oven, ajattelin sitä normaalin elämän päätekohtana. En voinut koskaan kuvitella, että joudun joskus tähän tilanteeseen. Lapset eivät ymmärtäneet, että mikä paikka oli, vaan totesivat innoissaan, että täällä on paljon kavereita.

Ystävällisen henkilökunnan esitellessä paikkoja katselin varovaisesti ympärilleni. Talo oli täynnä naisia. Osalla ei ollut etuhampaita, osa oli mustelmilla ja osa kuten minä päällisin puolin kunnossa. Vanhin poikani oli vilkas luonteeltaan ja hän löysi samantyyppisiä kavereita saman tien. Leikkiminen ja riehuminen toisten lasten kanssa oli käynnissä heti, mikä toisaalta rauhoitti minua. Lapset sanoivat jälkepäin, että se paikka oli paras loma ikinä.

Henkilökunnan kanssa käytiin perheen tilanne läpi ja tehtiin toimintasuunnitelma. Miehelleni haettiin lähestymiskielto sekä käytiin läpi mahdollisia lasten ja isän tapaamisasioita. Lapsille mieheni ei ollut tehnyt pahaa, jos lukuun ei oteta sitä, ettei häntä voinut jättää niitä hoitamaan yksin. Kerran sen tein, kun lähdin työkavereiden kanssa pikkujouluihin, josta minun oli palattava pikaisesti kotiin.

Mieheni viestitteli minulle jatkuvasti kännykkään ja kyseli kuinka hyviä miehiä olikaan kierroksessa, pikkujouluissa? Lopuksi totesi, että jättää lapset ja lähtee baariin, jonka hän tekikin.

Mieheni oli äärimmäisen mustasukkainen, vaikka en ollut antanut siihen koskaan mitään syytä. Sanotaan, että itse petollinen kääntää sen aina toisen ongelmaksi. Onneksi naapurin rouva meni lapsia hoitamaan siihen saakka, että minä ehdin paikalle. Tapahtuman jälkeen en lähtenyt koskaan mihinkään, jos en saanut lastenhoitajaa.

Turvakoti ei ollutkaan normaalin elämäni päätekohta vaan alku. Minun olisi pitänyt mennä sinne heti mieheni ensimmäisestä raivokohtauksesta, mutta narsisti on ympäripuhumisen maailmanmestari.

Turvakodin jälkeen

Palasin lasteni kanssa kolmesataa neliöiseen taloomme. Turvattomuus, pelko, ja ahdistus huusi joka nurkasta. Toisaalta tunsin onnen läikähdykset siitä, että jospa tämä olisi ohitse ja pääsisin lasteni kanssa henkisesti vapaaseen elämään. Tiesin, että miehelleni oli ilmoitettu lähestymiskiellosta ja hänet oli päästetty putkasta pois, sillä viestit alkoivat sinkoilemaan kännykkääni.

Mieheni ilmoitti, että jos ilmoittaisin viesteistä poliisille niin sitten en saisi hänen nimeään talon myyntipaperiin. Helputukseni oli liian aikaista. Minun olisi pakko alkaa pelaamaan henkistä peliä hänen kanssaan. Siihen minusta oli tullut vuosien saatossa mestari. Siispä olin niin kuin mitään pahaa ei olisi tapahtunut ja talomme myytiin. Mieheni pyrki tasaisin väliajoin, hurmaamaan minut takaisin, mutta sain aina junailtua itseni niistä tilanteista pois.

Minun hetkellinen pelastukseni oli se, että putkaan joutuminen oli miehelleni niin kova paikka, että hän totesi, ettei aio joutua sinne uudestaan. Hänen mielestään se oli loukkaavaa ja alistavaa sekä ala-arvoista häntä kohtaan. Tajusin myös sen, että hän ei koskaan ajatellut tai ymmärtänyt syytä putkaan joutumiselle. Joten ei käynyt mielessänkään alkaa hänelle kertomaan, että mitä hän oli yrittänyt tehdä minulle. Mieheni yritti jatkossa varoa raivokohtauksia, koska ehkä jollakin tunne-elämän lohkolla osasi yhdistää ne putkaan joutumiseen.

Muutto

Minulle oli tarjottu viereisestä kaupungista vakituista työpaikkaa ja olin löytänyt itselleni ja lapsille mukavan pienen kodin. Henkisesti olin aivan loppu, mutta onnellinen uuden elämän alusta. Minusta oli tullut myös näyttöelämän mestari oman oloni suhteen. Kukaan työpaikallani ei osannut aavistaa, mitä olin joutunut kokemaan. Olin muiden mielestä aina niin iloinen, positiivinen ja joustava.

Jos jonkun asian narsistin kanssa olin oppinut niin joustavuuden, mutta se tapahtui aina hänen ehdoillaan. Kaksi vanhinta lasta menivät kouluun ja nuorimmainen päiväkotiin. Illalla, kun peittelin heidät yöunille, vedet tulivat silmiini. Toistaiseksi lapsilla oli kaikki hyvin ja olin niin onnellinen siitä, että olimme selvinneet tähän saakka.

Sain tehdä, sanoa ja toimia juuri niin kuin halusin. Sain pyytää kylään niitä ihmisiä, joita halusin. Vierailun jälkeen minua ei puhuteltu siitä, että mitä olin puhunut taikka millä tavalla. Olinko

kehunut miestäni riittävästi vieraiden kuullen vai olinko jopa jotenkin, ehkä pilkannut häntä? Tai olinko katsonut naapurin isäntää liian pitkään, sillä silmällä?

Ex-mieheni antoi minun olla rauhassa, sillä hänellä oli uusi hyvin nuori kumppani hurmattavanaan. Olimme käyneet sopimassa yhteishuoltajuuden, sillä miehelleni ei muu sopinut. Peliini kuului, että suostuin siihen, sillä tiesin ettei hänellä ollut lapsille aikaa.

Sain olla käytännössä yksinhuoltaja, kuten tähänkin saakka, mikä sopi minulle loistavasti. En myöskään odottanut, että hän maksaisi elatusmaksuja, sillä hänen mielestään niitä ei tarvinnut maksaa, kun on yhteishuoltajuus. Vaikkakin lapset olivat pääsääntöisesti minulla.

Takapakkia

Olin huomannut muutamana iltana, että taloni ympärillä pyöri sama auto. Vanhat pelkotilat ja ahdistukset palasivat. Ex-mieheltäni oli alkanut tulemaan myös pelottavia viestejä. Tajusin, että hänelle tämä oli ollut vain väliaikainen ero ja olin kuulemma ikuisesti hänen omaisuuttaan.

Yöunet alkoivat jäämään vähiin ja huomasin, että oveni takana käytiin. Huomasin myös, että oven kahva liikkui. Silloin ymmärsin, mikä voima pelolla on. En kestänyt sitä, että joka kerta kun lähdin kotoani tai palasin kotiin odotin, että mistä nurkan takaa tulee hyökkäys. Tai hän löytyy taloni sisältä, kun lapset ovat avanneet oven.

Niinpä tein pelon alla yhden suurimmista virheistä. Avasin oven ja sanoin ex-miehelleni, että hän voi tulla yöksi sohvalle. Hänellä oli ollut niin ikävä lapsia ja erokin oli tullut uudesta naisesta.

Sen jälkeen loppui minun alkunsa saanut normaali elämä. Ei hän tullut lasten takia vaan sen vuoksi, että tarvitsi katon pään päälle. Läheiseni olivat asiasta kauhuissaan ja osa raivoissaan, kun eivät jaksaneet ymmärtää. Minä vain ajattelin tuskan keskellä, että nyt tiedän missä hän on ja että pystyin edes hiukan nukkumaan.

Välitila

Yhdestä yöstä tuli sitten useampi lisävuosi ahdistusta ja uupumusta. Mies keksi, että nyt tehdäänkin kiinteistöbisnestä. Muutaman vuoden aikana sitten myytiin ja ostettiin kiinteistöjä. Asuimme viidessä eri osoitteessa tuona aikana. Olin niin loppu, että huomasin välillä ajattelevani omaa kuolemaa, että pääsisin kaikesta pois. Samaan hetkeen mieleeni nousivat lasteni kasvot ja sain voimia viimeiseen eroprosessiin.

Olimme muuttaneet viimeiseen kiinteistöön, joka oli useamman kilometrin päässä kaupungin keskustasta. Lapset harrastivat ja olin käytännössä edelleen yksinhuoltaja, sillä ex-mieheni oli aloittanut jälleen uudessa firmassaan reissutyöt. Päätin, että vaikka kuolisin, niin muutan lasteni kanssa pois. Olin jo kuollut henkisesti kuitenkin.

Tiesin jo tarkalleen, mitä tapahtuisi, mutta enää en välittänyt. Ex-mieheni sanoi, että tarvitsee omaa aikaa ja lähti ulkomaan reissulle. Se oli minun ja lasteni hetki muuttaa keskustaan. Enää ei pelkokaan estänyt minua tekemästä sitä. Samalla päätin, että milloinkaan ei ex-mieheni astu sen asunnon kynnyksen yli ja hain viimeisen kerran lähestymiskiellon.

Kaupunki säilyi kuitenkin samana, joten jatkuvat asuntoni ympärillä ajelut jatkuivat ex-mieheni toimesta. Joka kerta pelkäsin mennessäni ulos taikka tullessani kotiin, mutta asunto oli rivitalo,

joten ilmeisesti ex-mieheni jännitti naapureita. Koskaan hän ei tullut oven taakse niin kuin omakotitalossa. Oli Uuden Vuoden Aatto ja vanhimmat lapseni olivat kavereillaan. Minä olin nuorimman kanssa ystäväni luona katsomassa raketteja.

Kolmas järkytys

Vanhin poikani soitti itkun sekaisella äänellä ja kertoi, että on kävelemässä isänsä luo entiseen taloomme. Isänsä oli soittanut hänelle, että tekee itsemurhan. Poikani oli yläaste ikäinen tuolloin. Sanoin pojalleni, että sinä et mene sinne ja äiti tulee hakemaan sinut pois. Olimme sopineet tutun poliisin kanssa, että kaikista yllättävistä tilanteista soitan hänelle ennen kuin teen mitään. Poliisi totesi, että juttu on ansa minulle ja syötti on poika.

Niinpä odotin taloon johtavalla tiellä, että poliisiauto oli perässäni. Lisäksi minut neuvottiin pitämään auton ovet lukittuna kaikissa tilanteissa niin, ettei auton sisälle pääse. Juuri, kun olin kääntymässä entisen talon pihaan ex-mieheni hyökkäsi metsästä autoni kimppuun huutaen, että tappaa minut nyt. Poliisit näkivät tilanteen ja onnekseni ex-mieheni ei osannut käyttää aseita, joten hänen uhkausvälineensä olivat aina veitset.

En koskaan unohda poikani ääntä, kun hän aneli isäänsä lopettamaan, kun hän taisteli vimmatusti poliisien kanssa, ettei joutuisi poliisiautoon. Minä puolestani itkin hysterisesti rattia vasten, kun olin hengissä. Tuolloin ymmärsin, että minun on muutettava kaupungista kauas pois, sillä muutoin tämä ei loppuisi koskaan. Niinpä muutin toiselle puolelle Suomea ja aloitin uuden elämän osoitteeni salattuna.

Lopputilitys

Vuoden kuluttua ex-mieheni oli löytänyt uuden uhrinsa ja uskalsin pikkuhiljaa ajatella, että saisin olla rauhassa. Terapian ja uuden turvallisen ja terveen suhteen ansiosta aloin pikkuhiljaa pääsemään jaloilleni henkisesti. Jouduin kertomaan uudelle kumppanilleni tietyistä traumaistani, ettei hän epähuomiossa toimisi niin, että ne aktivoituisivat. Jos hän vaikka rakkaudenpuuskassa yllättäen lähestyisi nurkan takaa.

Muutaman vuoden kuluttua seurasi ex-mieheni viimeinen kosto. Pankista lähestyttiin minua. Ex-mieheni yritystoimintaan käytetty laina lankesi takauksen vuoksi minulle maksuun. Summa ei ollut pieni ja tiesin heti, että tästä en selviä kunnialla.

Tein valtavan paperityön, että menisin velkasaneeraukseen. Sen myötä olisin joutunut sovitteluun myös kunnossa olevan toisen lainan, jossa läheiseni on takaajana. Näin ollen pankki olisi lähtenyt sitä perimään vuorostaan heiltä. Sitä en todellakaan heille enää halunnut, kun olivat auttaneet minua henkisesti kaikki nämä vuodet.

Kysyin nykyiseltä mieheltäni, että haluaako hän erota, kun minulle tuli tällainen soppa? Hän katsoi minua järkyttyneenä ja totesi, että toivottavasti et kysy tätä tosissasi, sillä me emme ole yhdessä rahan vuoksi vaan rakkauden.

Kun pakenin, niin selvisin hengissä ja sain aidosti rakastavan kumppanin, joka on todella tärkeä lapsilleni. Ihmeellistä, että lapsillani on asiat hyvin ja se on minulle kaikista tärkeintä. Kiitos kuuluu ennen kaikkea sille kokeneelle poliisille, joka osasi lukea narsistin ajatusmaailman jo ennakkoon, että yleensä kirjoitin tämän tarinan.